

*Легенди
з Книги Джунглів*

Rudyard Kipling

Tales

from Jungle Book

Ред'ярд Кіплінг

Легенди
з Книги Джунглів

УДК 82
ББК 84.4Анг
К14

Переклад з англійської
Володимира Чернишенка, 2010

Перекладено за виданням:
The Jungle Book & The Second Jungle Book.
Redyard Kipling. Wordsworth Editions Limited, 2007

Книга продовжує започатковане видавництвом "Богдан"
знайомство українського читача
зі справжнім, не цензурованим Кіплінгом,
та є логічним продовженням уже виданої дитячої книги
"Такі Собі Казки" та книги поезій "Межичасся".
Розрахована на читачів середнього та старшого шкільного віку.
Завершальним акордом видання є аудіодиск Сергія Василюка
(лідера гурту "Тінь Сонця") – "Книга Джунглів".

*Охороняється Законом України про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1701-5

© В. Чернишенко, переклад, 2010
© Навчальна книга – Богдан,
майнові права, 2011

Білий тюлень

Тихенько, дитинко, бо вечір минає,
На темній водиці вогонь блимотить.
Хай місячне сяйво тебе привітає,
В обіймах у моря впокоєний ти.
Де хвилі зійшлися, там солодко спиться,
Влягайся, маленький! Сьогодні вночі
Шторми та акули давно вже послули,
І ти у обіймах у моря спочинь...
Тюленьча Колискова

Це трапилося кілька років тому на березі Новастошнаг, що на північно-східному узбережжі острова Святого Павла, далеко-далеко у Беринговому морі. Лімершин — маленька пташка волове очко — розповів мені цю історію. Його, знеможеного, прибило на пароплав, яким я плыв до Японії. Я забрав його до каюти і кілька днів відігривав та відгодовував, доки він зміг летіти далі на острів Святого Павла. Лімершин був маленькою непоказною пташкою, та говорив лише правду.

Ніхто не плавав до Новастошнагу, хіба як у справах, а єдиними живими створіннями, що мали там справи, були тюлені. Літніми місяцями сотні й сотні тисяч тюленів виходили на берег із холодного сірого моря, бо ж берег Новастошнаг був для них найкращим на світі місцем.

Морський Ловець добре це знав і плыв сюди щовесни, куди б не заносила його доля за довгу зиму. Стрімко, наче торпедний човен, він плыв просто до Новастошнагу, де цілий місяць невтомно бився зі своїми побратимами за місце на скелястому березі, якомога ближче до моря. Морському Ловцеві було чотирнадцять років, він був велетенським сірим тюленем із густою гривовою хутра за головою і довгими, гострими іклами. Коли він підводився на передніх плавцях, то сягав чотирьох футів заввишки, і заважив би майже сімсот фунтів, якби знайшовся сміливець, ладний зважити його тушу. Його тіло було помережане

шрами — свідченнями минулих диких битв, але він щомиті ладен був розпочати нову й перемогти в ній. Спершу він відводив погляд, вдаючи, що боїться дивитися супротивникові у вічі, а потім блискавкою кидався на сердегу й міцно стискав щелепи на загривку, доки переможений тюлень не починав благодіяти милості. Тоді Морський Ловець відпускав його, і неборака міг забиратися геть. Якщо ще міг...

Утім, Морський Ловець ніколи не нападав на хворих чи поранених, бо це було проти Берегових Правил. Він тільки й хотів, що місця на березі для своєї родини. Тільки от у чому заковика — такий самий інтерес щовесни мали ще сорок-п'ятдесят тисяч інших тюленів. Тому запеклі битви, гарчання, свист та скавуління не вщухали на березі Новастошнага, зливаючись у моторошне ревисько.

Із невеличкою пагорба, що зветься гора Гатчінсона, можна було спостерігати за нескінченними тюленьчими боями на три з половиною милі в обидва боки уздовж пляжу, а у морських хвилях виднілися ще тисячі, що поспішали на берег, аби долучитися до великої битви. І вони билися на межі прибою, билися на піщаному пляжі, билися на прибережних скелях, бо ж були такі самі пришелепкуваті та вперті, як усі чоловіки. Їхні дружини ніколи не припливали до Новастошнагу раніше, як наприкінці травня чи навіть на початку червня, бо анітрохи не хотіли, щоби їх подерли на клапті. Молоді тюлені до чотирьох років, яким рано ще було заводити родину, виходили на берег за півмилі від поля бою і гралися на пісочку, збиваючись великими гуртами і нещадно тирлюючи берег. Вони називалися олушиками — підлітками — і їх того року лише довкіл Новастошнагу зібралось від двохсот до трьохсот тисяч.

Морський Ловець щойно завершив перемогою сорок четвертий двобій, коли припливла Меткаг, його лагідна, гладкошкіра і мила дружина. Він зловив її за загривок і потяг до відвойованої ділянки, примовляючи:

— Запізнилася, як завжди! І де тебе носило?

За довгу весну на березі Морський Ловець майже нічого не їв, тому й настроїв у нього був препаскудний. Меткаг добре це знала і знала також, як слід поводитися у такій ситуації. Вона награно роззирнулася довкола і проспівала:

— Ой який ти милий! Вибрав наше старе місце!

— А то ж як! — гмикнув Морський Ловець. — Та ти глянь на мене!

Пурун Бгагатове диво

Вночі ми чули рух землі,
До нього мчали стрімголов.
Дарма, що ми усі малі –
Адже безмежна в нас любов!

Розверзла прірва у землі,
Пожерла злива сущий світ...
Ми встигли вчасно! Тільки ні,
Його нема вже, зви-не-зви...

Тепер подолана пітьма
Любов'ю вбогих і німих.
Та ранку! Брата вже нема
І поруч нього вже не ми...
Заупокійна пісня лангурів

Жив якось у Індії чоловік, і був він прем'єр-міністром одного із напів-незалежних штатів на північному заході країни. Він належав до касты брамінів, а це так почесно, що сама кастовість для нього вже втрачала значення. Батько його був шанованим чиновником поміж барвистої наволочі та дармоїдів старосвітського королівського двору на індійській копил. Та коли Пурун Дасс підріс, він почав відчувати зміну усталеного порядку речей, розуміти, що коли хтось хоче досягти певного становища у суспільстві, то мусить добре знати англійську мову та порядки. Водночас, місцевий чиновник мусить найперше дбати про становище у очах свого короля. Нелегка то була гра, та тихий мовчазний молодий брамін, завдяки добрій англійській освіті, здобутій у Бомбейському університеті, грав її холонокровно, і крок за кроком досягнув вершини – став прем'єр-міністром своєї країни. Відтак, треба сказати, він здобув більше влади, ніж його володар Магараджа.

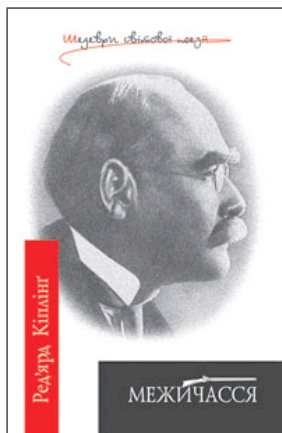
Коли старий правитель, що з підозрою ставився до англійців, їхніх залізниць і телеграфів, помер, Пурун Дасс вивищився ще більше, ставши довіреною особою його наступника, вихованого за англійським звичаєм. Отож, зберігаючи повну довіру свого нового володаря, він запроваджував школи для маленьких дівчаток, будував дороги, створював медичні заклади та упроваджував нові способи обробітку землі, навіть почав видавати державний щорічник "Духовне та матеріальне у розвиткові держави". Все це безумовно схвалювалося і міністерством закордонних справ Англії, і урядом Індії. Дуже мало тубільних штатів сприймали англійській прогрес. Вони не розуміли того, що так хотів показати їм Пурун Дасс — що речі, добрі для англійця, тим більше добрі для азіата. Прем'єр-міністр став особистим другом віце-короля, губернаторів та комендантів застав, місіонерів, лікарів і звичайних англійських офіцерів, які приїздили у державні заказники постріляти дичини, а ще численних мандрівників, які подорожували Індією, і їх заставала негода у краях, підвладних Пурун Дассові. У вільний від роботи час він запроваджував стипендії на навчання медичній справі та організації виробництва на англійський штиб, і писав статті у "Піонер" — найбільшу індійську щоденну газету — пояснюючи основні засади свого правління.

Нарешті він поїхав до Англії, а потім мусив платити багато грошей місцевим священикам, бо ж навіть такий високоповажний брамін, як Пурун Дасс, втрачає кастовість, перетинаючи океан. У Лондоні він зустрівся й перебалакав із кожною більш-менш відомою людиною та почув значно більше, аніж сказав сам. Однак він устиг отримати цілу купу вчених звань від різних університетів і виголосити досить багато промов про індійські соціальні реформи англійським паніям у вечірніх сукнях. Мало не весь Лондон гудів, що він "найприємніша людина, яку лондонці мали честь запрошувати на обіди з часу винайдення скатертин".

Повернувшись до Індії, він спізнав мить найвищої слави, бо ж сам віце-король прибув до нього, щоби вручити орден "Великого Хреста Індійської зірки", оздоблений діамантами та стрічками. І на тій самій церемонії, щойно салютувала гармата, Пурун Дасса зробили кавалером ордену Індійської Імперії другого ступеня, тож відтоді він звався сер Пурун Дасс К.О.І.І.

Увечері у великому наметі віце-короля, стоячи із ланцюжком і коштовним орденом на грудях, Пурун Дасс підняв келих за здоров'я свого володаря та виголосив промову, яку мало хто з англійців зміг би перевершити.

МЕЖИЧАССЯ

Ред'ярд Кіплінг "Межичасся" — книга із серії "Шедеври світової поезії". Тут найповніше зібрано найкращі зразки перекладів українською мовою творів Р. Кіплінга. Книга видана двома мовами, паралельно до українських перекладів подано оригінали текстів.

Передмова відомого кіплінгознавця Максима Стріхи, детальні примітки до текстів упорядника Володимира Чернишенка, ретельно дібрані переклади сприятимуть тому, що ця книга знайде свого вдячного читача.

АУДИОДИСК "КНИГА ДЖУНГЛІВ"

На цьому диску ви знайдете пісні на вірші Ред'ярда Кіплінга, що є невід'ємною частиною Легенд із Книги Джунглів. Вірші доповнюють текст казок, деталізують їх або стають сильним завершальним акордом історій про людину і природу. Водночас цей диск — друга сольна робота Сергія Василюка, лідера рок-гурту "Тінь Сонця". Волелюбна і змістовна рок-музика, як можна визначити музичний напрямок цього гурту, якнайкраще пасує для передачі властивої творам Кіплінга естетики дикої природи, оспівування сили людського духу і патріотизму. Ви вперше почуєте пісні на слова видатного британського письменника і поета українською мовою.

ЗМІСТ

<i>Білий тюлень</i>	5
<i>Лукканон</i>	22
<i>Рікі-Пікі-Паві</i>	24
<i>Пісня Дарзі</i>	39
<i>Пумаї з роду слонів</i>	40
<i>Шива й коник-стрибунець</i>	56
<i>Слуги її Величності</i>	58
<i>Маршова пісня табірних тварин</i>	73
<i>Пурун Бгагатове диво</i>	76
<i>Кабірова пісня</i>	89
<i>Гробарі</i>	90
<i>Пісня бриж на воді</i>	108
<i>Квікверн</i>	110
<i>Ангутіваун Таїна</i>	129
<i>На темному боці джунглів (В. Чернишенко)</i>	137

Літературно-художнє видання

Ред'ярд Кіплінг

Легенди з Книги Джунглів

Переклад з англійської
Володимира Чернишенка

Головний редактор *Богдан Бугний*
Редактор *Ганна Осадко*
Ілюстрації *Миколи Шевчука*
Обкладинка та форзаці *Ростислава Крамара*
Верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 20.05.2011. Формат 84×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Baltica. Умовн. друк. арк. 12,6.
Умовн. фарбо-відб. 12,6.

Видавництво "Навчальна книга — Богдан"
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.
Навчальна книга — Богдан, просп. С. Багдери, 34а, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
E-mail: publishing@budny.te.ua, office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

Кіплінг Р.

К42 Легенди з Книги Джунглів/пер. з англ. В. Чернишенка. —
Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2011. — 144 с. —
1 електрон. опт. диск

ISBN 978-966-10-1701-5

**ББК 84.4Анг
УДК 82**

ISBN 9789661017015

9 789661 017015